

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 33/2019-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku v konaní o ústavnej sťažnosti [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Lukáš Opett, PhD., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Er 2606/2012 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Er 2606/2012 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava IV p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Er 2606/2012 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 300 € (slovom tristo eur), ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava IV j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 598,26 € (slovom päťstodeväťdesiatosem eur a dvadsaťšesť centov) na účet jeho právneho zástupcu advokátskej kancelárie Kolíková & Partners, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 33/2019 z 29. januára 2019 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov účinného do 28. februára 2019 na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Er 2606/2012 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že proti sťažovateľovi ako povinnému je na okresnom súde vedené exekučné konanie, ktorého predmetom je vymożenie zameškaného výživného, bežného výživného a príslušenstva

na podklade exekučného titulu, ktorým je rozsudok okresného súdu č. k. 9 C 42/2011-96 z 26. októbra 2011. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podrobne uvádza chronológiu exekučného konania od podania návrhu súdnej exekútorke oprávnenými (14. jún 2012) až dosiaľ. S poukazom na ustálenú judikatúru ústavného súdu, ktorá prípadné porušenie namietaných práv posudzuje vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu a podľa troch základných kritérií – zložitost' veci, správanie sťažovateľa a postup súdu v namietanom konaní, uvádza, že konanie nie je skutkovo ani právne zložitú. Svoje správanie považuje z hľadiska aktivity za primerané v porovnaní s akýmkoľvek iným povinným v exekučnom konaní. Zároveň podotkol, že exekučné konanie je až do doručenia upovedomenia o začatí exekúcie vedené spravidla bez účasti povinného, ktorý ani nemôže vedieť, že je proti nemu vedené exekučné konanie. Pokiaľ ide o postup okresného súdu a súdnej exekútorke, ten považuje za kľúčový dôvod vzniku zbytočných prietáhov. V tomto smere sťažovateľ uvádza tieto konkrétne pochybenia: *„Súdna exekútorke sa odo dňa 03.10.2012 do 11.05.2015 pokúšala o doručovanie upovedomenia o začatí exekúcie sťažovateľovi na adresu, na ktorej sa sťažovateľ nezdržiaval. Pre neúspešnosť doručovania... začala súdna exekútorke... využívať zamestnávateľov sťažovateľa. Takýto postup súdnej exekútorke je svojvoľný a nesprávny, čo konštatoval v prípade sťažovateľa aj ústavný súd v náleze sp. zn. III. ÚS 212/2017 zo dňa 04.07.2017. Ak totiž mohla súdna exekútorke doručiť zásielku sťažovateľovi napr. prostredníctvom Policajného zboru (ustanovenie § 45 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok), opakované zasielanie zásielok na adresu, na ktorej sa osoba už zjavne dlhodobo nezdržiavala (kde nedošlo k prevzatíu pošty) alebo excesívne doručovanie zásielky prostredníctvom zamestnávateľa nepredstavuje takú činnosť, ktorá by smerovala k právoplatnému ukončeniu veci... Chaotická bola aj ďalšia činnosť súdnej exekútorke od 15.12.2017 do 17.07.2018. Tá dňa 15.12.2017 doručila upovedomenie po 5 rokoch od začatia exekúcie sťažovateľovi, avšak nedoručila ho jeho právnenmu zástupcovi (hoci jej plnomocenstvo na zastupovanie v konaní bolo predložené už podaním zo dňa 05.11.2014). Preto sťažovateľ podal námietky proti exekúcii a trovám exekúcie zo dňa 18.12.2017. Následne po výzve okresného súdu súdna exekútorke doručovala upovedomenie o začatí exekúcie len právnenmu zástupcovi sťažovateľa, v dôsledku čoho bol ten nútený opätovne podávať námietky proti exekúcii zo dňa 16.01.2018. K tomuto procesnému postupu súdnej exekútorke sa vyjadril okresný súd v uznesení č. k. 16Er 2606/2012-232 zo dňa 17.07.2018, ktorým odmietol námietky*

sťažovateľa zo dňa 18.12.2017... Okresný súd súčasne uložil súdnej exekútorke opätovne (znovu) vydať upovedomenie o začatí exekúcie, náležite v ňom vyčíslíť trovy konania a uviedol, že súdna exekútorka nie je oprávnená si nárokovať trovy exekúcie vzniknuté nesprávnym doručovaním...“

3. S ohľadom na už uvedené je sťažovateľ toho názoru, že procesný postup súdnej exekútorke, ako aj okresného súdu v namietanom exekučnom konaní je chaotický a nesústreďený ako celok, pričom ich úkony nesmerujú k právoplatnému skončeniu exekučného konania. Na základe uvedených dôvodov sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd vo veci nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 16Er/2606/2012, EX 321/2012 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava IV prikazuje, aby v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 16Er/2606/2012, EX 321/2012 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 7000,- EUR (slovom sedemtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

4. Okresný súd Bratislava IV je povinný uhradiť sťažovateľovi náhradu trovy konania v plnej výške do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

4. Ústavný súd pre ozrejmienie danej veci považoval za vhodné doručiť ústavnú sťažnosť ešte v prípravnej fáze okresnému súdu, ktorý v exekučnej veci koná, a zároveň ho požiadal o zaujatie stanoviska k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti. Predsedníčka okresného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadrila podaním sp. zn. 1 SprV/184/2018 z 29. októbra 2018, v rámci ktorého predložila detailnú chronológiu úkonov okresného súdu a súdnej exekútorke a k vecnej stránke ústavnej sťažnosti v podstatnom uviedla: *„Napriek skutočnosti, že konanie súdnej exekútorke v súvislosti s doručovaním upovedomenia o začatí exekúcie povinnému, nemožno považovať za rýchle a efektívne vzhľadom na skutočnosť, že sa povinnému podarilo doručiť upovedomenie o začatí exekúcie až 15.12.2017, som toho názoru, že konanie súdnej exekútorke, rovnako ako aj konanie tunajšieho súdu nebolo*

poznačené priet'ahmi, ktoré by bolo možné označiť za zbytočné a uvedeným konaním, nevznikla s'ťažovateľovi žiadna ujma, ktorú by mali za následok súdne priet'ahy, nakoľko samotný výkon exekúcie nastáva až doručením exekučného príkazu, t. j. po doručení upovedomenia o začatí exekúcie a márnom uplynutí lehoty na podanie námietok proti exekúcie, resp. po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o námietkach proti exekúcii...“

Na základe uvedeného predsedníčka okresného súdu skonštatovala, že namietané exekučné konanie nebolo poznačené priet'ahmi, ktoré by mohli byť posúdené ako zbytočné a dĺžka konania nemala preukázateľne za následok spôsobenie ujmy s'ťažovateľovi.

5. Po prijatí ústavnej s'ťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd oboznámil okresný súd s možnosťou doplniť svoje vyjadrenie z 29. októbra 2018 a zároveň ho požiadal o zaslanie spisového materiálu, ako aj o vyjadrenie sa k ústnosti pojednávania o prijatej ústavnej s'ťažnosti. Okresný súd podaním sp. zn. 1 SprV/184/2018 z 1. apríla 2019 doručeným ústavnému súdu 8. apríla 2019 oznámil, že sa v plnom rozsahu pridržiava svojho vyjadrenia z 29. októbra 2018, súhlasí s upustením od ústneho pojednávania a zároveň zaslal požadovaný spisový materiál.

6. Právny zástupca s'ťažovateľa sa k stanovisku okresného súdu vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 23. apríla 2019, v ktorom uviedol, že každý vrátane s'ťažovateľa má právo na to, aby jeho vec bola prerokovaná bez zbytočných priet'ahov a tomu zodpovedá povinnosť konajúceho orgánu konať tak, aby k nim nedochádzalo. Skutočnosť, že zákon neustanovuje konkrétnu lehotu pre vykonanie úkonu, ešte neznamená, že konajúci súd môže v konaní ostať nečinný. V prípade, ak zákon neustanovuje lehotu, je súd povinný konať bez zbytočného odkladu, resp. v lehotách primeraných povahe konania. Upovedomenie o začatí exekúcie je spravidla doručované bezodkladne po vydaní poverenia súdu na vykonanie exekúcie, v jeho prípade však nie je dosiaľ zrejmé, či došlo k platnému a účinnému doručeniu upovedomenia o začatí exekúcie. Nadväzne právny zástupca s'ťažovateľa opätovne poukázal na neefektívnu a nesústredenú činnosť súdnej exekútoriky súvisiacu s (nesprávnym) doručovaním upovedomenia o začatí exekúcie. V dôsledku chaotického doručovania musel s'ťažovateľ a jeho právny zástupca podať celkovo tri námietky proti exekúcii (z 25. mája 2015, z 18. decembra 2017 a zo 16. januára 2018). Súd do dnešného dňa rozhodol len o námietkach z 18. decembra 2017, ktoré odmietol ako

predčasne podané, pretože ešte nebolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie. O námietkach z 25. mája 2015 po rozhodnutí ústavného súdu a ani o námietkach zo 16. januára 2018 po ďalšom doručovaní súdnej exekútorke nebolo do dnešného dňa rozhodnuté. Sťažovateľ sa nestotožnil s názorom okresného súdu o tom, že pred doručením upovedomenia o začatí exekúcie nemohla sťažovateľovi vzniknúť ujma, a teda nie je namieste priznať mu finančné zadosťučinenie v požadovanej výške. K tomu udáva, že pokiaľ pred doručením upovedomenia o začatí exekúcie boli vykonávané dlhodobo neefektívne úkony, tieto môžu v konečnom dôsledku ovplyvniť výšku náhrady hotových výdavkov súdneho exekútora či náhrad za stratu času. Tieto výdavky by musel zaplatiť povinný (sťažovateľ, pozn.) ako trovy exekúcie. Neefektívna činnosť súdnej exekútorke hoci aj pred doručením upovedomenia o začatí exekúcie môže mať preto priamy vplyv na sťažovateľa a aj jeho náklady spojené s exekučným konaním. V závere svojho stanoviska sťažovateľ uviedol, že netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) účinného od 1. marca 2019, ktorý sa pri zachovaní právnych účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, použije aj na konania začaté do 28. februára 2019 (§ 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde), upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

8. Vec bola prijatá na ďalšie konanie 29. januára 2019 podľa v tom čase platného rozvrhu práce, a to III. senátom ústavného súdu v zložení Rudolf Tkáčik (predseda senátu), a Jana Baricová (sudkyňa spravodajkyňa) a Mojmír Mamojka ako členovia senátu. V súlade s čl. II bodom 3 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v období od 17. februára 2019 do prijatia nového rozvrhu práce pri predkladaní veci do senátu Janou Baricovou (sudkyňa spravodajkyňa) pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Miroslav Duriš a Mojmír Mamojka. Vzhľadom na uvedené senát ústavného súdu rozhodol vo veci tejto ústavnej sťažnosti v zložení tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

9. Z predloženého spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 16 Er 2606/2012 ústavný súd zistil, že vo veci boli až dosiaľ vo vzťahu k predmetu sťažnosti vykonané tieto pre jej posúdenie relevantné procesné úkony:

- 18. júna 2012 bola okresnému súdu doručená žiadosť súdnej exekútorke o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie,
- 23. augusta 2012 okresný súd poveril súdnu exekútorke vykonaním exekúcie,
- 7. septembra 2012 súdna exekútorke vydala upovedomenie o začatí exekúcie,
- 15. októbra 2012 súdna exekútorke vydala príkaz na začatie exekúcie (doručovaný bankám),
- 19. decembra 2013 a 21. októbra 2014 súdna exekútorke vydala príkazy na začatie exekúcie (doručované zamestnávateľom sťažovateľa),
- 10. novembra 2014 právny zástupca sťažovateľa doručil súdnej exekútorke oznámenie, že výživné bolo uhradené, predložil dôkazy z trestného konania,
- 11. novembra 2014 súdna exekútorke vyzvala oprávnenú na oznámenie platieb od sťažovateľa a vyjadrenie sa k oznámeniu právneho zástupcu sťažovateľa,
- 8. decembra 2014 súdna exekútorke požiadala o súčinnosť zamestnávateľa, ktorý mal spolupracovať pri doručovaní zásielky sťažovateľovi,
- 22. decembra 2014 právny zástupca sťažovateľa doručil súdnej exekútorke podnet na zrušenie príkazu na začatie exekúcie,
- 12. januára 2015 a 29. apríla 2015 súdna exekútorke požiadala o súčinnosť zamestnávateľov sťažovateľa pri doručovaní zásielky,
- 15. mája 2015 bola súdnej exekútorke doručená odpoveď zamestnávateľa, že sťažovateľ odmietol prevziať zásielku,
- 1. júna 2015 súdna exekútorke doručila okresnému súdu námietky sťažovateľa proti exekúcii z 25. mája 2015,
- 10. septembra 2015 okresný súd vyzval oprávnených na vyjadrenie sa k námietkam,
- 25. januára 2016 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na predloženie plnomocenstva a špecifikáciu výšky zaplateného zameškaného výživného a bežného výživného k 31. januáru 2016,

- 18. februára 2016 sa právny zástupca sťažovateľa vyjadril k exekučnému konaniu a predložil listinné dôkazy,
- 13. apríla 2016 okresný súd vyzval oprávnených na špecifikáciu výšky sťažovateľom uhradeného výživného,
- 10. mája 2016 oprávnená doručila okresnému súdu špecifikáciu vyplateného výživného,
- 29. júna 2016 okresný súd uznesením prvým výrokom zamietol námietky sťažovateľa proti trovám exekúcie a druhým výrokom exekúciu čiastočne zastavil,
- 6. septembra 2016 právny zástupca sťažovateľa podal na poštovú prepravu odvolanie proti už uvedenému uzneseniu,
- 28. septembra 2016 okresný súd vyzval oprávnených na vyjadrenie k odvolaniu,
- 11. septembra 2017 bol okresnému súdu doručený nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 212/2017 zo 4. júla 2017,
- 28. septembra 2017 právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu oznámenie o nových skutočnostiach,
- 6. decembra 2017 okresný súd vyzval súdnu exekútorku, aby opätovne doručila upovedomenie o začatí exekúcie sťažovateľovi s poukazom na obsah nálezu ústavného súdu, zároveň predložil spis s opravným prostriedkom sťažovateľa Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“),
- 27. decembra 2017 súdna exekútorka doručila okresnému súdu námietky sťažovateľa proti exekúcii a proti trovám exekúcie,
- 10. apríla 2018 krajský súd rozhodol o odvolaní sťažovateľa tak, že uznesenie okresného súdu v druhom výroku zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a návrh sťažovateľa na povolenie odkladu exekúcie zamietol,
- 24. apríla 2018 krajský súd vrátil spis okresnému súdu,
- 15. júna 2018 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu oprávnených na vyjadrenie, či sťažovateľ uhradil pohľadávku, a súdnu exekútorku vyzval na vyjadrenie k námietkam proti exekúcii,
- 22. júna 2018 súdna exekútorka doručila okresnému súdu vyjadrenie,
- 17. júla 2018 okresný súd uznesením námietky sťažovateľa proti exekúcii a trovám exekúcie odmietol,
- 22. októbra 2018 okresný súd uznesením exekúciu čiastočne zastavil,

- 23. novembra 2018 právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu odvolanie a žiadosť o vydanie doplňujúceho uznesenia,
- 28. novembra 2018 okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľa priamo oprávnenej (matke), pretože medzičasom jej advokátka vypovedala plnú moc,
- 11. februára 2019 vydal okresný súd doplniace uznesenie, ktorým svoje skoršie rozhodnutie doplnil o výrok týkajúci sa trov konania.

III.

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prerokovaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05 a iné).

15. V súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou už ústavný súd vyslovil, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03, III. ÚS 229/04), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04, III. ÚS 229/04), pričom ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných priet'ahov nevyníma. Aj podľa názoru ESLP by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03 a III. ÚS 125/07).

16. Judikatúra ESLP a nadväzne i judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, resp. právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00,

I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

17. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že exekučné konanie spravidla treba považovať za konanie po právnej stránke, ako aj po faktickej (skutkovej) stránke za pomerne jednoduché. Je to dané tým, že o spore účastníkov exekučného konania bolo už právoplatne rozhodnuté vo veci samej exekučným titulom, ktorý je podkladom pre nariadenie exekúcie. Medzi účastníkmi exekučného konania už preto nemôže byť sporné, aké práva prináležia oprávnenému a aké záväzky má voči oprávnenému povinný. Zmyslom exekučného konania je nútená realizácia práv oprávneného, keďže povinný dobrovoľne nesplnil, resp. čiastočne nesplnil povinnosti uložené v právoplatnom exekučnom titule (I. ÚS 78/02). Dĺžka exekučného konania teda nie je ovplyvnená zložitost'ou veci.

18. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prier'ahov v napadnutom konaní, bolo správanie s'ťažovateľa. Ústavný súd z obsahu zapožičaného spisu okresného súdu nezistil také závažné skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu s'ťažovateľa v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania. Pokiaľ však s'ťažovateľ tvrdil, že bol v namietanom konaní primerane aktívny, čo preukazoval tým, že prostredníctvom právneho zástupcu oznámil súdnej exekútorke adresu na doručovanie, keď ju sama nemohla zistiť, ústavný súd považuje za potrebné dať na pravú mieru, že korešpondenčnú adresu s'ťažovateľa oznámil jeho právny zástupca súdnej exekútorke až podaním z 25. mája 2015, hoci právne zastupovanie prevzal už 30. novembra 2014. Pokiaľ teda s'ťažovateľ namieta, že doručovanie upovedomenia o začatí exekúcie trvalo neprimerane dlho a malo za následok zásah do jeho práva na prejednanie veci bez zbytočných prier'ahov, v tomto smere mohol byť súčinný už oveľa skôr a túto dobu aspoň čiastočne skrátiť.

19. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska primeranosti dĺžky trvania namietaného konania, resp. z hľadiska existencie zbytočných prier'ahov v tomto konaní. K porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže pritom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu

dôjst' nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). O taký prípad zjavne ide aj vo veci sťažovateľa.

19.1. Ústavný súd v rámci posudzovania uvedeného kritéria zistil, že exekučné konanie trvajúce takmer 7 rokov prebiehalo v zásade plynulo, charakterizovala ho však nesústredená činnosť súdnej exekútorky v jeho počiatkovej fáze, v ktorej išlo o doručovanie upovedomenia o začatí exekúcie (v rokoch 2012 – 2015). Námietky sťažovateľa z 25. mája 2015 okresný súd uznesením č. k. 16 Er 2606/2012-77 z 29. júna 2016 zamietol a exekúciu čiastočne zastavil. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ podal opravný prostriedok, ako aj ústavnú sťažnosť. Nesprávnosť doručovania upovedomenia o začatí exekúcie, resp. nesprávnosť zvolených prostriedkov pre doručovanie bolo bližšie ozrejmene v náleze ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 212/2017 zo 4. júla 2017, v ktorom bolo konštatované porušenie práv sťažovateľa. Súdna exekútorka totiž poverila dorúčením upovedomenia o začatí exekúcie zamestnávateľa sťažovateľa, čo ústavný súd vyhodnotil ako svojvoľné prekročenie jej právomoci a nezákonný postup nemajúci oporu v právnych predpisoch. Táto okolnosť ovplyvnila exekučnú vec natoľko, že ďalšie vo veci vykonávané úkony boli zamerané na zabezpečenie nápravy spôsobeného stavu. Tieto úkony spočívali v opätovnom doručovaní upovedomenia o začatí exekúcie súdnou exekútorkou, na čo nadväzovalo opakované podanie námietok povinného (resp. návrhu na zastavenie exekúcie) a s tým súvisiace rozhodovanie okresného súdu o týchto procesných návrhoch. Ako vyplýva z uznesenia okresného súdu č. k. 16 Er 2606/2012-232 zo 17. júla 2018, námietky sťažovateľa proti exekúcii a trovám exekúcie z 18. decembra 2017 boli znovu odmietnuté pre pochybenie súdnej exekútorky spočívajúce v doručovaní upovedomenia o začatí exekúcie, keďže tentoraz ho nedoručila právnomu zástupcovi sťažovateľa. Okresný súd v tejto súvislosti v rámci odôvodnenia uviedol, že súdna exekútorka si nebude môcť uplatniť náhradu trov spojených s doručovaním upovedomenia, pretože ich vznik sama zavinila.

19.2. Je teda nepochybné, že činnosť súdnej exekútorky v doterajšom trvaní namietaného konania bola nesústredená a mala za následok jeho predĺženie. Okresný súd si však v tejto súvislosti kladie otázku, či pochybenie súdnej exekútorky v danom štádiu

exekučného konania mohlo spôsobiť ujmu na strane sťažovateľa ako povinného v exekučnom konaní. Zastáva názor, že pred doručením upovedomenia o začatí exekúcie nemohla sťažovateľovi vzniknúť ujma, pretože súdny exekútor je oprávnený vykonávať iba úkony na zabezpečenie majetku povinného. Sťažovateľ je, naopak, toho názoru, že neefektívna činnosť súdneho exekútora hoci aj pred doručením upovedomenia o začatí exekúcie môže mať priamy vplyv na sťažovateľa a jeho náklady spojené s exekučným konaním.

19.3. Pre zodpovedanie nastolenej otázky je potrebné najskôr uviesť, že účelom upovedomenia o začatí exekúcie je najmä oboznámenie účastníkov o začatí exekúcie, a to predovšetkým povinného, ktorý dobrovoľne nesplnil svoju povinnosť vyplývajúcu z exekučného titulu. Voči povinnému ide o prvý procesný úkon zo strany súdneho exekútora a práve z upovedomenia o začatí exekúcie je povinný informovaný, že je voči nemu vedené exekučné konanie. Povinného exekútor zároveň v upovedomení o začatí exekúcie vyzýva na splnenie nároku vymáhaného v exekúcii, ktorý vyplýva z exekučného titulu.

19.4. Exekučný poriadok presne neustanovuje, v akej lehote musí súdny exekútor upovedomenie o začatí exekúcie vydať a doručiť príslušným subjektom, avšak to neznamená, že môže zostať v konaní nečinný. Vo veci sťažovateľa súdna exekútorka potom, čo bola poverená výkonom exekúcie, pristúpila k vydaniu upovedomenia o začatí exekúcie, avšak pri jeho doručovaní povinnému – sťažovateľovi nepostupovala efektívne. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že takáto situácia nemá na povinného žiaden vplyv, keďže o začatí exekučného konania sa zatiaľ („oficiálne“) nedozvedel. Súdna exekútorka však zároveň s doručovaním upovedomenia o začatí exekúcie pristúpila k blokácii majetku sťažovateľa (vydaním príkazu na začatie exekúcie jeho zamestnávateľovi), aby sa tak zaistil majetok pre uspokojenie pohľadávky vymáhanej v exekučnom konaní. Na základe tohto príkazu zamestnávateľ vykonával sťažovateľovi zrážky zo mzdy, pričom zrazené sumy (deponované peniaze) nemohol zaslať ani súdnemu exekútorovi, ani povinnému. K takému kroku môžu tretie osoby pristúpiť až po doručení exekučného príkazu. Sťažovateľ sa tak ocitol v situácii, keď jeho prostriedky nemohli slúžiť ani jemu, a nesmerovali ani k splneniu vymáhaného nároku. A práve túto dobu ústavný súd považuje za dobu právnej neistoty

sťažovateľa, pretože počas nej bol vystavený hrozbe exekúcie, proti ktorej sa síce bránil námietkami, resp. návrhom na zastavenie exekúcie, avšak obsahom týchto jeho podaní sa exekučný súd nezaoberal a bez ďalšieho ich odmietol/zamietol pre vady doručovania upovedomenia o začatí exekúcie. O podstate veci, t. j. o tom, či došlo k sťažovateľom tvrdenému splneniu povinnosti vyplývajúcej z exekučného titulu, alebo nie, sa tak v dôsledku pochybení súdnej exekútorke a okresného súdu v rámci šesťročného exekučného konania nerozhodovalo. K vyriešeniu tejto otázky došlo až po podaní tejto ústavnej sťažnosti, keď okresný súd uznesením č. k. 16 Er 2606/2012-243 z 22. októbra 2018 exekúciu čiastočne zastavil.

20. Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že faktorom, ktorý mal negatívny dopad na súvislý priebeh posudzovaného konania, bol nesústreďený postup súdnej exekútorke a čiastočne i okresného súdu. V zmysle judikatúry ústavného súdu (pozri nález sp. zn. I. ÚS 702/2013) konajúci súd znáša zodpovednosť nielen za nedostatky v postupe sudcov, ale aj za ďalšie osoby vstupujúce do konania v oficiálnom postavení. Ak exekútor vykonáva funkcie, ktoré by inak bol povinný vykonať štát, resp. súd, je pri výkone zverenej štátnej moci povinný dbať a rešpektovať základné práva tých osôb, vo vzťahu ku ktorým prenesenú štátnu moc vykonáva; rovnako tak pre tieto osoby musí platiť rovnaký štandard ochrany ich základných práv ako v konaní pred súdmi. Keďže postup exekučného súdu a postup súdnej exekútorke, ktorej bolo zo strany exekučného súdu udelené poverenie na vykonanie exekúcie, je potrebné vnímať ako jeden celok, ústavný súd v rámci posudzovania konania ako celku dospel k záveru, že vec sťažovateľa nebola prerokovaná v primeranej lehote, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

21. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy druhej vety ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

22. Vychádzajúc z toho, že ústavný súd konštatoval porušenie práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj zo skutočnosti, že namietané exekučné konanie nebolo podľa zistení ústavného súdu v čase jeho rozhodovania právoplatne skončené, bolo potrebné prikázať okresnému súdu konať v namietanej veci vedenej pod sp. zn. 16 Er 2606/2012 bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

24. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

25. Sťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 7 000 €, ktorú odôvodnil tým, že exekučné konania trvá už viac ako 6 rokov. Nesústredený postup súdnej exekútorke a okresného súdu v jeho veci znemožňuje prejednanie jeho námietok, ktoré spočívajú najmä v tom, že exekúované výživné v plnom rozsahu uhradil.

26. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). V tomto prípade podľa názoru ústavného

súdu prichádzalo do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri jeho určení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

27. Pri ustálení sumy finančného zadost'učinenia ústavný súd prihliadal na celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého exekučného konania a v rámci neho na nesústredenú činnosť súdnej exekútorky a jej vplyv na ďalší priebeh konania. Na druhej strane však prihliadol na správanie s'ťažovateľa rozobraté na inom mieste tohto nálezu (bod 18), ako aj na to, že predmetom exekučného konania bolo vymożenie zameškaného výživného a bežného výživného pre maloleté deti, ktoré s'ťažovateľ uhradil až po začatí exekučného konania (bližšie pozri zápisnicu o hlavnom pojednávaní z trestného konania vedeného Okresným súdom Bratislava IV proti s'ťažovateľovi pod sp. zn. 16 Er 2606/2012), aj to nie v celom rozsahu. S ohľadom na uvedené ústavný súd považoval za primerané a spravodlivé priznať s'ťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 300 € podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

V.

28. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právny zástupca s'ťažovateľa si uplatnil nárok na náhradu trov konania, ktorých výšku však nevyšiel, preto ústavný súd vychádzal z obsahu spisu.

29. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie s'ťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2017, ktorá bola 921 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2018. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2018 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)

predstavuje sumu 153,50 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 162,71 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2018, t. j. za dva úkony 325,42 €. Pokiaľ išlo o ďalší úkon právnej služby uskutočnený už v roku 2019 – vyjadrenie k stanovisku okresného súdu z 23. apríla 2019, ústavný súd vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €. Odmena za tento právny úkon v zmysle už popísaných pravidiel predstavuje sumu vo výške 173,13 € (t. j. 163,33 € + 9,80 € režijný paušál). Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom tak vrátane 20 % DPH predstavujú celkovú sumu 598,26 €, a ústavný súd ju sťažovateľovi priznal v celej výške (bod 4 výroku nálezu).

30. Náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

31. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júna 2019